

317

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 21 kwietnia 1949 r.

w sprawie pełnienia pomocniczej służby telegraficznej przez stacje kolei państwowych.

Na podstawie art. 20 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 63, poz. 481) w porozumieniu z Ministrami Komunikacji oraz Przemysłu i Handlu zarządza się, co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Urządzenia telegraficzne stacji kolei państwowych, zwanych w dalszym ciągu stacjami kolejowymi, przeznaczone zasadniczo do wymiany służbowej korespondencji kolejowej, mogą służyć jednocześnie do celów publicznej służby telegraficznej na zasadach podanych w niniejszym rozporządzeniu.

2. Udział stacji kolejowych w publicznej służbie telegraficznej nosi nazwę „pomocniczej służby telegraficznej“.

§ 2. Pomocnicza służba telegraficzna jest wykonywana przez stacje kolejowe w zakresie ograniczonym lub zakresie pełnym oraz przez konduktorów w pociągach.

§ 3. 1. Wykonywanie pomocniczej służby telegraficznej przez stacje kolejowe w zakresie ograniczonym polega na przyjmowaniu, przetelegrafowywaniu i doręczaniu telegramów:

- 1) państwowych;
- 2) służbowych Zarządu Poczty i Telegrafów;
- 3) meteorologicznych i hydrologicznych Państwowego Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego, jego oddziałów, stacji i obserwatorów;

4) alarmowych, wysyłanych przez instytucje lub osoby prywatne do właściwych władz państwowych o pomoc w wypadkach napadów rabunkowych, katastrof kolejowych i lotniczych oraz innych nieszczęść, spowodowanych żywiołowymi zdarzeniami (pożary, powodzie, epidemie, choroby zakaźne ludzi, zwierząt, roślin itp.);

5) prywatnych, nadawanych przez podróżnych lub adresowanych do podróżnych jadących pociągami, w sprawach związanych z odbywaną przez nich podróżą.

2. Pomocniczą służbę telegraficzną w zakresie ograniczonym wykonują wszystkie stacje kolejowe, wyposażone w odpowiednie urządzenia telekomunikacyjne.

§ 4. 1. Pomocnicza służba telegraficzna, wykonywana przez stacje kolejowe w zakresie pełnym, polega na przyjmowaniu, przetelegrafowywaniu i doręczaniu, oprócz wyszczególnionych w § 3 rodzajów telegramów, także wszelkich innych telegramów prywatnych.

2. Pomocniczą służbę telegraficzną w zakresie pełnym wykonują tylko te stacje kolejowe, które umieszczone są w spisie urzędów pocztowo-telekomunikacyjnych wydawanym przez Zarząd Poczty i Telegrafów.

3. Obsługę zagranicznego ruchu telegraficznego europejskiego wykonują tylko te stacje, które umieszczone są w międzynarodowym spisie urzędów telegraficznych, a w spisie urzędów pocztowo-telekomunikacyjnych są odpowiednio oznaczone.

§ 5. Wprowadzenie na jakiegokolwiek stacji kolejowej pomocniczej służby telegraficznej w zakresie pełnym

jak również zwinięcie lub ograniczenie jej zakresu następuje po wzajemnym porozumieniu naczelnych władz kolejowych oraz poczt i telegrafów.

§ 6. 1. Pomocnicza służba telegraficzna wykonywana przez konduktorów w pociągach polega na przyjmowaniu od podróżnych oraz na doręczaniu telegramów, adresowanych do podróżnych.

2. Pociągi, w których mogą być nadawane telegramy u konduktorów, oraz stacje kolejowe, wykonywujące pomocniczą służbę telegraficzną w zakresie pełnym, są odpowiednio oznaczone w urzędowych rozkładach jazdy pociągów.

§ 7. Jeżeli w związku z wykonywaniem przez stacje kolejowe i konduktorów w pociągach pomocniczej służby telegraficznej w ruchu zagranicznym zajdzie potrzeba porozumienia się z Sekretariatem Generalnym Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego, z poszczególnymi zarządami telegrafów zagranicznych lub prywatnymi towarzystwami eksploatującymi międzynarodowe linie telegraficzne, sprawy te załatwiać będzie Zarząd Poczty i Telegrafów.

§ 8. Urzędowa nazwa stacji kolejowej uzupełniona dodatkowym określeniem „dworzec“ obowiązuje przy oznaczaniu miejsca wykonywania pomocniczej służby telegraficznej i powinna być używana w adresach i nagłówkach telegramów oraz we wszystkich wykazach i korespondencji urzędowej dotyczącej pomocniczej służby telegraficznej.

§ 9. Stacje kolejowe pełnią pomocniczą służbę telegraficzną w ciągu całej doby.

§ 10. 1. Przekazywanie telegramów z sieci telegraficznej kolejowej na sieć telegraficzną Zarządu Poczty i Telegrafów lub odwrotnie odbywa się zasadniczo w drodze telegraficznej za pomocą specjalnych przewodów łącznikowych, łączących stacje kolejowe z najbliższymi urzędami pocztowo-telekomunikacyjnymi. W razie braku połączenia telegraficznego, przekazywanie telegramów odbywa się telefonicznie.

2. Połączone w sposób wskazany w ust. 1 stacje kolejowe i urzędy pocztowo-telekomunikacyjne noszą nazwę punktów wymiany. Wyznaczają je obie strony na podstawie wzajemnego porozumienia.

3. Linie łącznikowe buduje i konserwuje przedsiębiorstwo państwowe Polska Poczta, Telegraf i Telefon.

4. Urządzenia stacyjne dla przewodów łącznikowych zakłada w swoich punktach wymiany każda strona we własnym zakresie.

§ 11. 1. Pomocniczą służbę telegraficzną na stacjach kolejowych pełnią pracownicy kolejowi.

2. Pracownicy kolejowi, tak samo jak pracownicy urzędów pocztowo-telekomunikacyjnych, obowiązani są do zachowania i przestrzegania tajemnicy korespondencji telegraficznej.

§ 12. 1. O ile przepisy niniejszego rozporządzenia nie stanowią inaczej, mają zastosowanie w pomocniczej służbie telegraficznej postanowienia ordynacji telegraficznej, regulaminów telegraficznych, wydawanych przez

Ministra Poczty i Telegrafów, oraz postanowienia Międzynarodowego Regulaminu Telegraficznego.

2. Dyrekcje okręgów poczt i telegrafów dostarczają dyrekcjom okręgowym kolei państwowych wydawnictwa, niezbędne do wykonywania pomocniczej służby telegraficznej, za zwrotem kosztów własnych oraz zawiadamiają o wszelkich zmianach, dotyczących tych wydawnictw.

§ 13. Opłaty telegraficzne w zakresie pomocniczej służby telegraficznej ustala i ogłasza Minister Poczty i Telegrafów w Dzienniku Taryf pocztowych i telekomunikacyjnych.

§ 14. 1. Opłaty za telegramy nadawane w pociągach pobiera konduktor.

2. Opłata ta składa się:

- 1) z właściwej opłaty za telegram, obliczanej zawsze za 15 wyrazów według obowiązującej taryfy telegraficznej krajowej bądź zagranicznej;
- 2) z opłaty manipulacyjnej za przyjęcie telegramu przez konduktora.

§ 15. 1. Należność za telegramy, nadawane na stacjach kolejowych, a przesyłane wyłącznie kolejowymi środkami łączności i doręczane przez stacje kolejowe, przypada w całości przedsiębiorstwu państwowemu „Polskie Koleje Państwowe“.

2. Należność za telegramy krajowe, przesyłane częściowo kolejowymi środkami łączności, częściowo zaś środkami łączności zarządu poczt i telegrafów, dzieli się między obie strony w ten sposób, iż zarząd poczt i telegrafów otrzymuje w każdym przypadku 2/3, a przedsiębiorstwo Polskie Koleje Państwowe 1/3 należności.

3. Należność za telegramy zagraniczne przesyłane w ramach pomocniczej służby telegraficznej dzieli się między obie strony w ten sposób, iż przedsiębiorstwo Polskie Koleje Państwowe otrzymuje w każdym przypadku 1/3 należności, jak za telegramy krajowe o tej samej ilości wyrazów, pozostała zaś reszta należności otrzymuje zarząd poczt i telegrafów, który ze swej strony rozlicza się za te telegramy z właściwymi zarządami zagranicznymi.

4. Należność za odpowiedź opłaconą (—RPx—), za odpisy telegramu o kilku adresach (—TMx—) i za zawiadomienie o doręczeniu telegramu (—PC— lub —PCP—) przypada w całości temu Zarządowi, którego organ doręcza telegram adresatowi. Należność za sprawdzenie telegramu (—TC—) nie podlega rozrachunkowi.

5. Należność za wydanie dowodu nadania telegramu, za wydanie uwierzytelnionego odpisu nadanego telegramu, za udzielenie informacji w sprawie nadanego telegramu i za cofnięcie telegramu przypada w całości temu Zarządowi, którego organ czynności te wykona.

§ 16. 1. Opłatę za telegram, podlegającą zwrotowi w przypadku zagubienia, opóźnienia, zniekształcenia telegramu lub w razie niewykonania świadczenia specjalnego z winy urzędu pocztowo-telekomunikacyjnego lub organu kolejowego — wypłaca nadawcy telegramu ten Zarząd, któremu podlega urząd nadawczy telegramu.

2. Zwrot opłaty obciąża Zarząd ponoszący winę nieprawidłowości, z powodu której nastąpiła wypłata.

3. Gdy winę ponoszą organa obu Zarządów lub w przypadku niemożności ustalenia winy, 2/3 opłaty podlegającej zwrotowi ponosi zarząd poczt i telegrafów, a 1/3 — zarząd kolejowy.

4. Zwrot opłat za niewykonane świadczenia specjalne obciąża ten Zarząd, na dobro którego te opłaty zostały zaliczone.

§ 17. Druki telegraficzne manipulacyjne, potrzebne do wykonywania pomocniczej służby telegraficznej na stacjach kolejowych, będą dostarczone przez dyrekcje okręgów poczt i telegrafów na każde zapotrzebowanie dyrekcji okręgowych kolei państwowych, za zwrotem kosztów własnych.

Rozdział 2.

Przyjmowanie telegramów.

§ 18. Stacje kolejowe i konduktorzy w pociągach nie mogą odmówić przyjęcia telegramu, odpowiadającego warunkom niniejszego rozporządzenia.

§ 19. 1. Telegramy nadawane w pociągach oraz na stacjach kolejowych, wykonujących pomocniczą służbę telegraficzną w zakresie ograniczonym, i telegramy, których miejscem przeznaczenia jest taka stacja kolejowa, przyjmuje się na ryzyko i odpowiedzialność nadawców.

2. Nadawca telegramu winien podać swe imię i nazwisko oraz dokładny adres swego stałego miejsca zamieszkania.

3. Miejscem nadania telegramu, przyjętego w pociągu, jest stacja kolejowa, na której telegram został nadany przez konduktora, celem jego dalszego przesłania.

§ 20. Treść telegramów nadawanych w pociągach powinna być napisana alfabetem łacińskim i zawierać tekst nieszyfrowany.

§ 21. Telegram nadany w pociągu może zawierać najwyżej 15 wyrazów łącznie z adresem i podpisem.

§ 22. W adresie telegramu zagranicznego, nadanego w pociągu, nadawca winien podać po nazwie miejsca przeznaczenia również nazwę kraju przeznaczenia.

§ 23. 1. Telegramy, których miejscem nadania lub przeznaczenia jest stacja kolejowa, wykonująca pomocniczą służbę telegraficzną w zakresie pełnym, mogą być zaopatrzone w następujące płatne wskazówki służbowe, oznaczające specjalne zlecenia nadawców:

- D — telegram pilny,
- RPx— odpowiedź telegraficzna opłacana x złotych,
- TC — telegram sprawdzany,
- PC — zawiadomienie telegraficzne o doręczeniu telegramu,
- PCP— zawiadomienie pocztą o doręczeniu telegramu,
- TMx— telegram o x adresach w tej samej miejscowości,
- CTA— podać wszystkie adresy (stosowany łącznie ze wskazówką — TMx—);

— Przez posłańca — doręczenie telegramu przez umyślnego posłańca na koszt adresata.

2. Telegramy, których miejscem nadania lub przeznaczenia jest stacja kolejowa, wykonująca służbę pomocniczą w zakresie ograniczonym, mogą zawierać tylko wskazówkę — D —.

3. Telegramy krajowe i zagraniczne przyjmowane w pociągach mogą zawierać tylko płatne wskazówki służbowe — GP — do odebrania na poczcie — (poste restante),

lub — TR — do odebrania w telegrafie (telegraphe-restante).

§ 24. Wolne od wszelkich opłat telegraficznych są:

- 1) telegramy służbowe władz, urzędów i innych organów podległych zarządowi poczt i telegrafów, w sprawach przewozu poczty kolejami lub w sprawach pomocniczej służby telegraficznej;
- 2) telegramy meteorologiczne i hydrologiczne Państwowego Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego, jego oddziałów, stacji i obserwatoriów oraz telegramy lotniczo-meteorologiczne „lotmet“;
- 3) telegramy alarmowe, wysyłane przez instytucje lub osoby prywatne do właściwych władz państwowych o pomoc w wypadkach napadów rabunkowych, pożarów, powodzi, katastrof kolejowych i lotniczych oraz innych nieszczęść, spowodowanych żywiołowymi zdarzeniami;
- 4) telegramy władz wojskowych w czasie mobilizacji i wojny;
- 5) telegramy służbowe władz, urzędów i innych organów przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe w sprawach pomocniczej służby telegraficznej.

§ 25. Telegramy służbowe władz, urzędów i organów kolejowych, nadawane na stacjach kolejowych i adresowane do stacji kolejowych, lecz niewłaściwie, wbrew wskazaniom § 27 pkt 1, skierowane przez stację kolejową na sieć zarządu poczt i telegrafów, traktowane są podczas przebiegu na tej sieci jako telegramy państwowe i podlegają opłatom na rzecz zarządu poczt i telegrafów, w myśl przepisów § 15 ust. 2.

Rozdział 3.

Wysyłanie telegramów.

§ 26. 1. Stacje kolejowe przy wykonywaniu pomocniczej służby telegraficznej winny wysyłać telegramy w następującej kolejności:

1) telegramy służbowe kolejowe, dotyczące: ruchu pociągów, wypadków z pociągami, wysyłania pociągów ratunkowych, przerw łączności telegraficznej i telefonicznej, regulowania zegarów, telegramy państwowe o ułaskawieniu osób skazanych na karę śmierci;

2) telegramy dotyczące katastrof lotniczych i telegramy lotniczo-meteorologiczne „Lotmet“, telegramy powodziowe i o przejściu lodów, przeznaczone do właściwych urzędów państwowych; telegramy służbowe kolejowe, dotyczące rozdziału wagonów i zmiany rozkładu jazdy, telegramy państwowe pilne, telegramy służbowe pilne zarządu poczt i telegrafów;

3) telegramy meteorologiczne i hydrologiczne, telegramy milicji obywatelskiej, pełniącej służbę na terenie kolejowym w sprawach śledzenia przestępców, oraz wszystkie inne telegramy państwowe i służbowe: kolejowe i zarządu poczt i telegrafów, nie wymienione w pkt 1 i 2;

4) telegramy prywatne pilne;

5) telegramy prywatne zwykłe.

2. Telegramy alarmowe, wysyłane przez instytucje lub osoby prywatne do właściwych władz państwowych o pomoc w wypadkach napadów rabunkowych, pożarów, powodzi, katastrof kolejowych oraz innych nieszczęść, spowodowanych żywiołowymi zdarzeniami, uważane są za telegramy służbowe i co do porządku przesyłania należą do kategorii wymienionej w ust. 1 pkt 2.

§ 27. Stacje kolejowe wykonujące pomocniczą służbę telegraficzną i urzędy pocztowo-telekomunikacyjne obowiązane są przy wyborze drogi, którą telegram ma być wysłany, kierować się następującymi zasadami:

1) telegramy służbowe władz, urzędów i organów kolejowych, nadawane na stacjach kolejowych i adresowane do stacji kolejowych, winny być przesyłane wyłącznie na przewodach kolejowych;

2) inne telegramy poza wymienionymi w pkt 1, nadawane na stacjach kolejowych i adresowane do stacji kolejowych, winny być również przesyłane na przewodach kolejowych, o ile w pewnych wypadkach ze względu na ukształtowanie sieci telegraficznej nie byłoby bardziej wskazane dla uniknięcia bądź zbędnej ilości przetelegrafowań, bądź przeciążenia przewodów kolejowych skierowywać je za pośrednictwem urzędów wymiany na sieć zarządu poczt i telegrafów;

3) wszelkie telegramy, przeznaczone do doręczenia przez urzędy pocztowo-telekomunikacyjne lub adresowane za granicę, stacje kolejowe nadawcze przekazują za pośrednictwem najbliższych urzędów wymiany na sieć zarządu poczt i telegrafów;

4) telegramy służbowe płatne, nadawane przez stacje kolejowe, na życzenie osób trzecich, pod adresem stacji kolejowych zagranicznych, w sprawach pakunków zapomnianych w pociągach, w sprawach przesyłek kolejowych lub innych sprawach pilnych, winny być przesyłane bezpośrednio na przewodach kolejowych;

5) telegramy, nadawane w urzędach pocztowo-telekomunikacyjnych, a przeznaczone do stacji kolejowych, winny być przesyłane na przewodach zarządu poczt i telegrafów aż do najbliższych tym stacjom punktów wymiany.

§ 28. 1. W przypadkach niemożności wysłania telegramów drogą telegraficzną właściwą, wskutek uszkodzenia przewodów telegraficznych, wzajemna wymiana telegramów między urzędami wymiany obydwu zarządów może się odbywać w inny sposób, zapewniający możliwie najszybsze przesłanie telegramów, np. telefonem, przez posłańca, lub za pośrednictwem innego najbliższego punktu wymiany.

2. W telegramach przesyłanych za pośrednictwem innych punktów wymiany winna być podana uwaga służbowa „drogą okrężną“ oraz przyczyna korzystania z tej drogi.

3. Przesyłanie telegramów przez posłańców winno następować dopiero po uprzednim porozumieniu się zainteresowanych urzędów wymiany i w sposób, zapewniający zachowanie tajemnicy korespondencji.

Rozdział 4.

Doręczanie telegramów na stacjach kolejowych.

§ 29. Organa kolejowe doręczają telegramy w następujący sposób:

1) bez pobierania jakichkolwiek opłat za doręczenie adresatom, zamieszkałym na terenach kolejowych danej stacji oraz podróżnym i personelowi służbowemu pociągów, zatrzymujących się na danej stacji;

2) za pobraniem opłaty posłańczej za doręczenie tylko adresatom, zamieszkałym poza terenem danej stacji, co do których jest pewność, iż nie uchylą się od uiszczenia tej opłaty, i tylko w tych przypadkach, gdy stacja kolejowa rozporządza środkami, umożliwiającymi rychłe doręczenie telegramu adresatowi; gdy takich środków brak lub nie ma pewności, iż koszty posłańca zostaną zwrócone, stacja kolejowa obowiązana jest bezzwłocznie przekazać telegram za pośrednictwem najbliższego urzędu wymiany temu urzędowi pocztowo-telekomunikacyjnemu, w którego okręgu doręczeń zamieszkuje adresat.

Rozdział 5.

Rozrachunki.

§ 30. 1. Poszczególne dyrekcje okręgów poczt i telegrafów oraz dyrekcje okręgowe kolei państwowych rozliczają się z tytułu należności przypadających obydwu zarządom za telegramy przekazywane wzajemnie w punktach wymiany.

2. Za podstawę do sporządzania ogólnych rachunków służą dyrekcjom miesięczne wykazy telegramów, otrzymywane od podległych im urzędów wymiany.

3. Urzędy wymiany obu stron prowadzą wykazy i uzgadniają je codziennie między sobą.

4. Każda dyrekcja okręgowa kolei państwowych rozlicza się z dyrekcją poczt i telegrafów, w której okręgu znajdują się urzędy wymiany, połączone bezpośrednio z podległymi danej dyrekcji kolejowej urzędami wymiany.

§ 31. 1. Wzór wykazu telegramów i sposób jego wypełnienia ustalają obie strony.

2. Obu stronom przysługuje prawo wzajemnego sprawdzania wykazów.

§ 32. 1. Rozrachunek między właściwymi dyrekcjami okręgów poczt i telegrafów i dyrekcjami okręgowymi kolei państwowych odbywa się kwartalnie.

2. Jeżeli kwota końcowa, wykazana w rachunku dyrekcji okręgowej kolei państwowych, różni się od kwoty, wykazanej w rachunku dyrekcji okręgu poczt i telegrafów, różnica ta jednak nie przekracza 1% kwoty, wykazanej przez dyrekcję okręgową kolei państwowych,

wówczas bez dalszego sprawdzania przyjmuje się za miarodajną kwotę, wykazaną przez dyrekcję okręgową kolei państwowych.

3. Obustronna wymiana rachunków, ich uznanie przez obie strony oraz przekazanie salda powinny nastąpić w ciągu miesiąca po kwartale sprawozdawczym.

4. Przekazanie należności odbywa się za pośrednictwem P. K. O.

§ 33. Dyrekcje okręgowe kolei państwowych będą przysyłały dyrekcjom okręgów poczt i telegrafów wraz z wykazami rozrachunkowymi potrzebne do celów statystycznych zestawienia ilościowe telegramów, przesyłanych bez współdziałania urzędów pocztowo-telekomunikacyjnych, a wchodzących w zakres pomocniczej służby telegraficznej.

Rozdział 6.

Przepisy końcowe.

§ 34. Stacje kolejowe, wykonujące pomocniczą służbę telegraficzną, przyjmują i załatwiają reklamacje i zażalenia, dotyczące telegramów, nadanych lub odebranych za pośrednictwem stacji kolejowych.

§ 35. 1. Urzędnicy inspekcyjni zarządu poczt i telegrafów mają prawo wstępu w godzinach służbowych do

biur telegraficznych na stacjach kolejowych, wykonujących pomocniczą służbę telegraficzną, za uprzednim zgłoszeniem się u zawiadowcy stacji lub jego zastępcy, bądź u kierownika biura telegraficznego.

2. Urzędnicy inspekcyjni zarządu poczt i telegrafów, zaopatrzeni w odpowiednie legitymacje, wystawione przez zarząd poczt i telegrafów, a poświadczone przez właściwą dyrekcję okręgową kolei państwowych, są uprawnieni do przeglądania na stacjach kolejowych pierwopisów telegramów, dzienników aparatowych i innych zapisków, odnoszących się do pomocniczej służby telegraficznej. Stwierdzone usterki i niedokładności przestują i uzgadniają w porozumieniu z kierownikami biur telegraficznych.

3. Czynności te urzędnicy inspekcyjni mogą wykonywać w takim czasie i w taki sposób, by nie został zakłócony normalny tok służby.

§ 36. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia.

Minister Poczt i Telegrafów: *W. Szymanowski*

Minister Komunikacji: *J. Rabanowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *H. Minc*